

Participatieplan project Net op zee Nederwiek 3

Fase: Publicatie concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau tot aan publicatie milieueffectenrapportage en Integrale Effectenanalyse

Looptijd: juni 2023 t/m augustus 2024

Publicatie: 2 juni 2023

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1 Waarom dit plan?	4
1.2 Waarom op dit moment?	5
1.3 Voor wie is dit plan?	5
1.4 Wie doet wat?	5
1.5 Onze contactgegevens	6
2. Het project Net op zee Nederwiek 3	7
2.1 Wat houdt het project in?	7
2.2 Waarom is dit project nodig?	11
2.3 Samenhang met andere projecten en initiatieven in de regio	11
3. Fase van het project	14
3.1 De komende projectfase: uitwerken tracéalternatieven en opstellen MER fase 1 en IEA	14
3.2 Doorkijk volgende projectfase	15
4. Participatie in dit project	16
4.1 Overzicht participatie in de komende fase	16
4.2 Participatieactiviteiten uitgewerkt	18
4.2.1 <i>Zienswijze of reactie indienen</i>	18
4.2.2 <i>In gesprek met overheden en bevoegde gezagen</i>	20
4.2.3 <i>In gesprek met (belangen)organisaties, bedrijven en particulieren</i>	21
4.2.4 <i>Delen van algemene informatie over het project en de procedure</i>	23
4.2.5 <i>Afstemming met Delta Rhine Corridor en programma VAWOZ 2031-2040</i>	25
Bijlage 1: Participatieverslag	26
1. Inleiding	26
1.1 Terugblik	26
1.2 Voortbouwen op beschikbare kennis	26
1.3 Participatieproces Noordzee-partijen	26
2. Participatie voorgaande periode	27
2.1 Eerste participatieplan en reacties daarop	27
2.2 Participatieactiviteiten	27
2.2.1 <i>Contact met overheden</i>	27
2.2.2 <i>Overleggen en persoonlijk contact</i>	28
2.2.3 <i>Brede stakeholderbijeenkomsten</i>	28

<i>2.2.4 Inzet van communicatiemiddelen</i>	28
3. Opbrengst participatieproces	30
3.1 Inbreng omgevingspartijen en wat hebben we ermee gedaan	30
3.2 Overzicht geraadpleegde partijen	31
Bijlage 2: Andere grote energieprojecten in de omgeving van Nederwiek 3	33
Bijlage 3: Aandachtspuntenkaarten	35

1. Inleiding

1.1 Waarom dit plan?

Voor u ligt het geactualiseerde participatieplan van het project Net op zee Nederwiek 3¹. Voor dit project wordt een nieuwe ondergrondse hoogspanningsverbinding aangelegd van windpark Nederwiek op de Noordzee naar het hoogspanningsnet in Moerdijk of Geertruidenberg.

In dit plan leest u hoe TenneT en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) u de komende periode willen informeren en betrekken bij dit project, waar u informatie kunt vinden en hoe u kunt reageren. Deze periode start met de publicatie van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (juni 2023) en loopt tot de publicatie van de milieueffectrapportage en de Integrale Effectenanalyse (augustus 2024).

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 vertellen we wie wij zijn. Hoofdstuk 2 beschrijft kort wat het project is. In hoofdstuk 3 leggen we uit wat er de komende fase gebeurt en hoe de procedure van Nederwiek 3 er uit ziet. Hoofdstuk 4 gaat in op het participatieproces. In bijlage 1 blikken we terug op participatie in de vorige fase van het project (eind september 2022 tot en met juni 2023). Bijlage 2 geeft een korte toelichting op andere grote energieprojecten in de regio. In bijlage 3 zijn de kaarten met alle aandachtspunten opgenomen.

Het belang van participatie

Nederland stapt over op het gebruik van hernieuwbare energiebronnen, met als doel een CO₂-neutrale energievoorziening in 2050. Het project Net op zee Nederwiek 3 is belangrijk voor het halen van deze klimaatdoelstellingen. Tegelijk kan het ingrijpend zijn voor de lokale omgeving. Mensen, bedrijven en organisaties in de omgeving krijgen te maken met het project en kunnen in hun belangen geraakt worden. TenneT en het ministerie van EZK vinden participatie daarom belangrijk. Uit eerdere projecten weten we dat intensieve afstemming met de omgeving veel waardevolle informatie oplevert. Deze informatie maakt het mogelijk om rekening te houden met lokale belangen en wensen. Dit leidt tot zorgvuldige keuzes en betere eindresultaten voor meer mensen. Ook kunnen er tijdens het participatieproces meekoppelkansen (win/win-situaties) in beeld komen die we mogelijk kunnen benutten. Bovendien vinden we het belangrijk om te weten welke zorgen er leven en welke vragen er zijn, zodat we hierover met elkaar in gesprek kunnen. Mogelijk kunnen we zorgen weg nemen en oplossingen vinden voor eventuele problemen die u ziet. Een participatieproces vraagt van TenneT en het ministerie van EZK om keuzes die gemaakt moeten worden, afwegingen daarbij en gevolgen daarvan inzichtelijk te maken. Belanghebbenden moeten weten wie wij zijn, wat wij doen, waarom wij dat doen en hoe zij hierin betrokken kunnen worden. We nodigen u van harte uit om mee te denken, specifieke kennis in te brengen en kritische vragen te stellen.

¹ We actualiseren het participatieplan elke projectfase, zodat het zo goed mogelijk aansluit op de betreffende fase. Daarnaast passen we het plan aan op basis van reacties op eerdere versies van het participatieplan, het contact met de omgeving, ontwikkelingen in het project, voortschrijdend inzicht en evaluatie van de voorgaande periode.

Bij de participatie van dit project hanteren TenneT en EZK de onderstaande uitgangspunten²:

1. We kennen de belangen en weten wat er speelt
2. We nemen partijen mee in te maken keuzes en we zijn transparant over afwegingen
3. We hebben een helder verhaal met een duidelijke rol en verantwoordelijkheid
4. We streven naar een oplossing met waarde voor alle partijen
5. We zorgen voor maatwerk per project

1.2 Waarom op dit moment?

Op 2 juni is de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) gepubliceerd. De cNRD geeft inzicht in de routes (tracéalternatieven) en de locaties voor een converterstation die onderzocht gaan worden. Ook wordt toegelicht hoe het onderzoek gebeurt, zoals welke aspecten onderzocht gaan worden en met welk detailniveau. In de onderzoeksfase wordt alle informatie verzameld die nodig is om een voorkeursalternatief (VKA) te kunnen kiezen. Dit vraagt een andere betrokkenheid van stakeholders dan in de voorgaande fase. In dit plan wordt dat toegelicht.

1.3 Voor wie is dit plan?

Dit plan is voor iedereen die graag wil weten hoe TenneT en het ministerie van EZK omgaan met participatie in deze fase van het project. In dit plan leest u hoe u betrokken kunt zijn en hoe wij u informeren. Mist u iets in dit participatieplan? Zou u graag (op een andere manier) betrokken willen worden bij het project? Laat het ons weten. We bekijken dan samen op welke manier we hier het beste invulling aan kunnen geven.

1.4 Wie doet wat?

TenneT en het ministerie van EZK werken nauw samen aan dit project en het bijbehorende participatieproces.

TenneT

TenneT is de beheerder van het landelijke hoogspanningsnet en van het net op zee. TenneT is verantwoordelijk voor de aanleg van de ondergrondse hoogspanningsverbinding tussen het windpark op zee en het elektriciteitsnet op land, de bouw van het platform op zee en de bouw van het converterstation op land.

Ministerie van EZK

Op de besluitvorming over het Net op zee Nederwiek 3 is de Rijkscoördinatieregeling (RCR) van toepassing. Op 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet³ in werking. Op besluitvorming over het Net op zee Nederwiek 3 is dan de Projectprocedure uit de Omgevingswet van toepassing. Dit betekent dat het voornemen wordt

² Zie de eerste versie van het participatieplan ([periode september 2022 t/m maart 2023: Voornemen en participatievoorstel](#)) voor een toelichting op deze uitgangspunten.

³ Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkelingen vereenvoudigen en samenvoegen. Onder de Omgevingswet wordt het Inpassingsplan vervangen door het Projectbesluit.

vastgelegd in een Projectbesluit. Een Projectbesluit wijzigt het omgevingsplan met regels die nodig zijn voor het uitvoeren, in werking hebben of in stand houden van het project. Het Projectbesluit wordt vastgesteld door de Minister voor Klimaat en Energie (ministerie van Economische Zaken en Klimaat) en de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties). Zij bepalen na uitgebreide consultatie van onder andere lokale en regionale overheden, belangenorganisaties en andere belanghebbenden waar het tracé van het net op zee Nederwiek 3 komt, waar het converterstation wordt gebouwd en waar het aansluit op het hoogspanningsnet. Het Projectbesluit en de voor het project benodigde vergunningen en ontheffingen worden gezamenlijk voorbereid. De Minister voor Klimaat en Energie coördineert de totstandkoming van de benodigde vergunningen. De vergunningen worden door het (lokale) bevoegde gezag afgegeven.

1.5 Onze contactgegevens

Uw suggesties en opmerkingen op dit plan zijn van harte welkom. Zo kunnen we beter inspelen op uw behoefte aan informatie en contact over het project. Heeft u een vraag, een suggestie of informatie die u met ons wilt delen? Wilt u meer weten over het project of betrokken worden? Wij horen het graag en staan u met plezier te woord.

Voor informatie over de inhoud en participatie van het project:

- TenneT TSO B.V.
- Algemeen informatienummer: 0800 – 83 66 388
- Projectwebsite: www.netopzee.eu/nederwiek3
- Omgevingsmanagers: Liesbeth Eshuis, liesbeth.eshuis@tennet.eu, tel. 06 2577 4812 en Janna Boonstra, janna.boonstra@tennet.eu, tel. 06 3013 3283

Voor informatie over de procedure, documenten en participatie van het project:

- Bureau Energieprojecten van het ministerie van EZK
- Algemeen informatienummer: 070 – 37 98 979
- Website: <https://www.rvo.nl/nederwiek-3>
- Projectleider EZK: Louisa Crijns-Tan, Louisa.Crijns-Tan1@rvo.nl, tel. 06 5274 0052

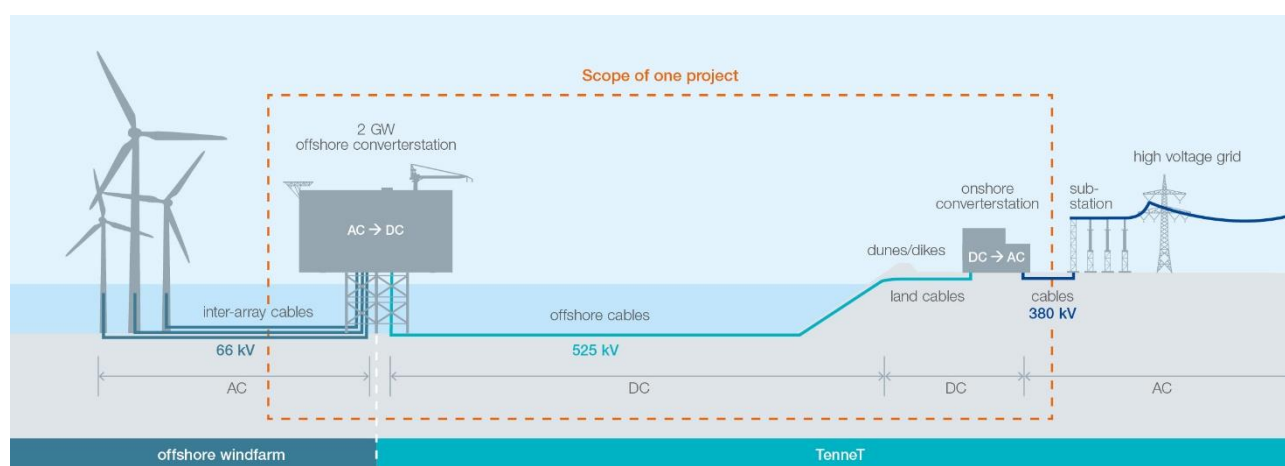
2. Het project Net op zee Nederwiek 3

2.1 Wat houdt het project in?

Door het project 'Net op zee Nederwiek 3' wordt het windenergiegebied Nederwiek op de Noordzee verbonden met het hoogspanningsnet op land. Windenergiegebied Nederwiek ligt circa 95 kilometer uit de kust ter hoogte van Petten (Noord-Holland) t/m Vlieland. Het is een groot windenergiegebied waarin drie windparken van elk 2 gigawatt (GW) worden gebouwd. 2 GW staat gelijk aan het elektriciteitsverbruik van ongeveer 2 miljoen huishoudens. Om deze windparken aan te sluiten op het landelijke hoogspanningsnet, is voor elk windpark een ondergrondse hoogspanningsverbinding naar land nodig.

De verbinding bestaat uit verschillende onderdelen (zie figuur 1)

- Op een platform op zee (converterstation op zee) komt de energie van de windturbines samen. De stroom wordt hier omgezet van 66 kV wisselstroom (AC) naar 525 kV gelijkstroom (DC).
- Via een ondergrondse kabel in de zeebodem en vervolgens door de rivierbodem en/of op land vindt het transport van de energie plaats naar een converterstation op land.
- Op land is een converterstation nodig om de stroom om te zetten van 525 kV gelijkstroom in stroom die geschikt is voor het landelijk hoogspanningsnet (380 kV, wisselstroom). De oppervlakte van een converterstation is 5,5 hectare. De afstand tussen het converterstation en het 380 kV hoogspanningsstation is zo klein mogelijk en maximaal 6 kilometer.
- Vervolgens sluit TenneT het converterstation met een ondergrondse 380 kV wisselstroom verbinding aan op een 380 kV hoogspanningsstation.

Figuur 1: schematische weergave onderdelen hoogspanningsverbinding Net op zee Nederwiek 3

Eén van deze drie verbindingen vanuit windenergiegebied Nederwiek is het Net op zee Nederwiek 3⁴. De ondergrondse hoogspanningsverbinding van Nederwiek 3 loopt vanaf het windpark, via de Noordzee naar

⁴ De andere verbindingen vanuit windenergiegebied Nederwiek zijn [Net op zee Nederwiek 1](#) met een aansluiting in het Sloegebied en [Net op zee Nederwiek 2](#) met een aansluiting op de Maasvlakte.

de Voordelta en wordt vervolgens via land of de binnenwateren (Haringvliet, Hollandsch Diep en de Amer) bij Moerdijk of Geertruidenberg aangesloten op het hoogspanningsnet op land, om van daaruit de duurzame energie naar gebruikers te transporteren. Zie figuur 2.

Figuur 2: Tracéalternatieven voor het Net op zee Nederwiek 3

Op land zijn vier routes (tracéalternatieven) in beeld. Voor het converterstation op land zijn twee zoekgebieden in beeld. Uiteindelijk wordt er één route en één locatie voor een converterstation gekozen. Meer informatie over de totstandkoming van de tracéalternatieven en de converterstationlocaties die op dit

moment in beeld zijn vindt u in het achtergronddocument “Bijlage II Alternativedocument” van de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau van het Net op zee Nederwiek 3 op de website van Bureau Energieprojecten⁵.

Platform op zee

Het platform komt in het windenergiegebied Nederwiek Noord op de Noordzee. De locatie van het platform wordt bepaald door de ligging ten opzichte van de windturbines en de geschiktheid van de bodem. De locatie wordt tijdens MER fase 1 nader bepaald, de milieueffecten worden in MER fase 2 onderzocht en beschreven.

Route op zee

De route vanaf het windpark tot aan de Voordelta volgt de route van de Netten op zee IJmuiden Ver Alpha, IJmuiden Ver Beta, IJmuiden Ver Gamma, Nederwiek 1 en Nederwiek 2. Op zee wordt dan ook uit gegaan van één tracéalternatief: de Middencorridor (zie figuur 2). In de cNRD wordt toegelicht hoe deze route tot stand is gekomen.

Van Voordelta tot hoogspanningsstation

Vanaf de Voordelta zijn vier verschillende tracéalternatieven in beeld (zie figuur 2). In het ‘Voornemen en participatievoorstel’ dat op 30 september 2022 is gepubliceerd waren twee tracés in beeld: een tracé door het Haringvliet (de binnenwaterroute) en een tracé naast of in de buisleidingenstrook die is gereserveerd vanuit de Structuurvisie Buisleidingen. De Delta Rhine Corridor wil ook van deze strook gebruik maken voor de aanleg van een bundel buisleidingen. Hierover is meer te lezen in bijlage 2.

Aan deze twee routes zijn inmiddels twee landtracés toegevoegd om de volgende redenen:

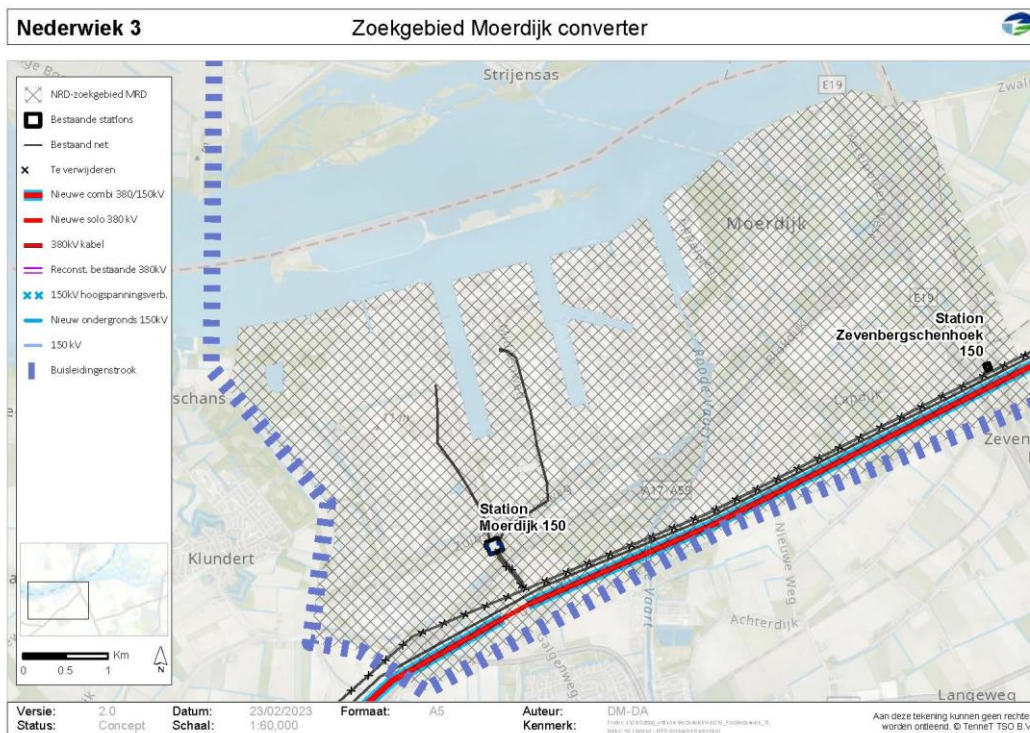
- Het wordt steeds duidelijker dat de route door de binnenwateren een groot technisch risico kent wat betreft uitvoerbaarheid en vergunbaarheid. Dit betekent dat voor de route binnenwateren mogelijk een ADC-toets nodig is waarbij alternatieven moeten zijn meegenomen en zijn uitgesloten voordat een vergunning mogelijk is;
- Als er nu geen landtracés onderzocht worden, moet er mogelijk een stap terug worden gezet in de procedure als later blijkt dat het noodzakelijk is om alternatieven te hebben om de route door de binnenwateren vergund te krijgen of überhaupt aan te kunnen sluiten in Moerdijk of Geertruidenberg.

Converterstation

Voor het nieuw te bouwen converterstation zijn twee zoekgebieden gedefinieerd. Binnen deze zoekgebieden wordt gezocht naar een locatie met een oppervlakte van 5,5 ha voor de bouw van een converterstation. Het converterstation wordt met ondergrondse kabels verbonden met een 380 kV hoogspanningsstation:

1. Zoekgebied in de gemeente Moerdijk. Zie figuur 3. Hier is nog geen 380 kV hoogspanningsstation aanwezig. Naar verwachting gaat hier een nieuw 380 kV hoogspanningsstation gebouwd worden. Dit project start in de loop van 2023.

⁵ www.rvo.nl/nederwiek-3

Figuur 2: Zoekgebied voor een converterstation in de gemeente Moerdijk

2. Zoekgebied in de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout. Zie figuur 4.

Figuur 3: Zoekgebied voor een converterstation in de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout

Onderzoek naar extra verbindingen voor programma VAWOZ 2031-2040

In de onderzoeken voor Nederwiek 3 wordt ook de mogelijkheid van twee extra ondergrondse verbindingen ná 2031 richting Moerdijk en Geertruidenberg onderzocht. Elk van de vier tracéalternatieven wordt dus onderzocht voor parallelle ligging van 3 kabelsystemen (totaal 6 GW).. Als er een extra verbinding naar Moerdijk mogelijk is na 2031 of indien de route naar Geertruidenberg niet wordt benut vanuit Nederwiek 3, maar wel kansrijk is, kunnen deze worden opgenomen in het programma Verbindingen Aanlanding Wind op Zee (VAWOZ) 2031-2040. Dit programma onderzoekt hoe de energie vanaf windparken op zee in de periode 2031–2040 het beste aan land kan worden gebracht en aangesloten op het landelijk hoogspanningsnet of waterstofnetwerk. In het voorjaar van 2025 besluit de Minister voor Klimaat en Energie, namens het kabinet, welke kansrijke alternatieven verder uitgewerkt worden in ruimtelijke procedures die volgen op programma VAWOZ. Door dit nu al in de onderzoeken van Nederwiek 3 mee te nemen hoeven bepaalde onderzoeken niet meerdere keren uitgevoerd te worden en voorkomen we dat de omgeving vaker wordt benaderd voor hetzelfde tracé.

In het project Nederwiek 3 wordt besloten over de eerste 2 GW. Of er in de toekomst extra GW's naar Moerdijk of Geertruidenberg gaan, wordt besloten in het programma VAWOZ 2031-2040.

2.2 Waarom is dit project nodig?

Door het gebruik van olie, aardgas en kolen warmt de aarde op en verandert ons klimaat. Om dit tegen te gaan, stapt Nederland over op schone energie uit wind, zon en aardwarmte. Dit staat beschreven in het Klimaatakkoord⁶. Om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord te halen worden windparken op zee gebouwd. Deze windenergie moet aan land worden gebracht.

Naast de al geplande windparken op zee, is gebleken dat er extra windparken op zee nodig zijn om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord voor 2030 te halen. In 2022 heeft het kabinet aangekondigd de productie van windenergie op zee te verhogen tot ongeveer 21 GW. Daarmee wordt windenergie op zee de grootste bron van elektriciteit voor Nederland. Nederwiek 3 is één van de projecten die de windenergie naar land gaat brengen.

2.3 Samenhang met andere projecten en initiatieven in de regio

Andere RCR-energieprojecten in de projectomgeving van Nederwiek 3

In het kader van de verandering van het Nederlandse energiesysteem worden naast het net op zee Nederwiek 3 nog andere energiegerelateerde projecten uitgevoerd in de projectomgeving van Nederwiek 3. Nederwiek 3 heeft raakvlakken met enkele van deze projecten, omdat ze in hetzelfde gebied plaats vinden. Zie figuur 5 voor een overzicht van de vijf projecten die onder de Rijkscoördinatieregeling worden uitgevoerd. In bijlage 2 kunt u meer over deze projecten lezen.

Partiële herziening Programma Noordzee 2022–2027 en Programma VAWOZ 2031-2040

Het kabinet heeft de ambitie om na 2030 nog meer windenergie op zee op te wekken, voor verdere

⁶ Meer informatie over het Klimaatakkoord kunt u vinden op www.klimaatakkoord.nl

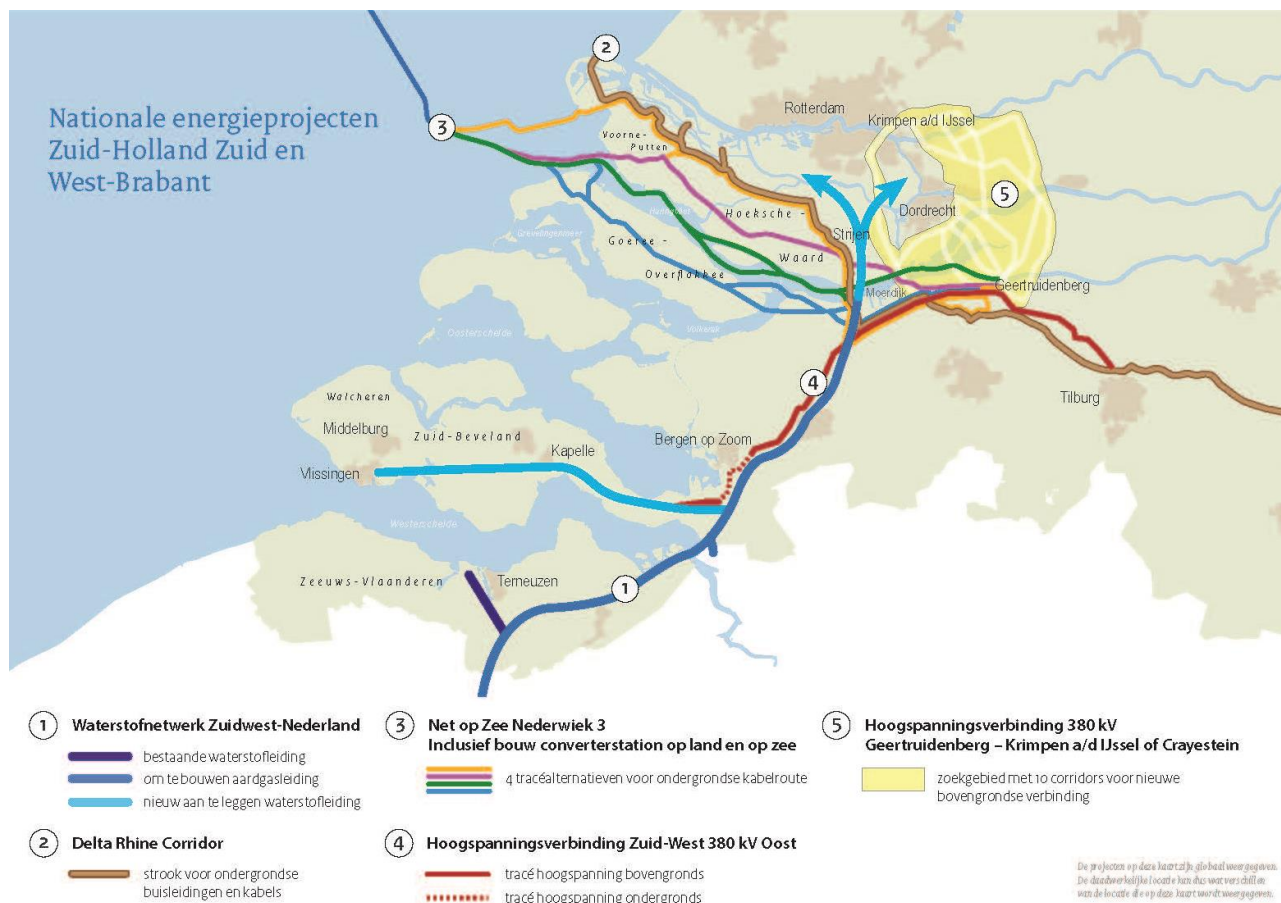
verduurzaming van Nederland. Het elektriciteitsverbruik zal stijgen door elektrificatie van huishoudens, bedrijven en industrie en om helemaal te stoppen met het gebruik van fossiele brandstoffen als gas, kolen en olie, is meer duurzame energie nodig. Er wordt nu rekening gehouden met een mogelijke doorgroei van wind op zee naar circa 50 GW in 2040 en 70 GW in 2050⁷. In de partiële herziening van het programma Noordzee⁸ zijn de windenergiegebieden aangewezen waarin windparken kunnen worden gebouwd ná 2030. Het programma VAWOZ 2031-2040⁹ onderzoekt waar en hoe (elektriciteit of waterstof) de energie vanaf deze windparken op zee in de periode 2031–2040 het beste aan land kan worden gebracht.

Zoals in paragraaf 2.1 is uitgelegd, worden in de onderzoeken voor Net op zee Nederwiek 3 ook de mogelijkheden voor twee extra verbindingen (2 of 4 GW) ná 2031 richting Moerdijk en Geertruidenberg onderzocht. In het project Nederwiek 3 wordt besloten over de eerste 2 GW. Of er in de toekomst 2 of 4 GW extra naar Moerdijk of Geertruidenberg komt, wordt besloten in het Programma VAWOZ 2031-2040.

⁷ Meer informatie is te vinden op [Wind op zee na 2030 - Wind op zee](#).

⁸ Het Programma Noordzee 2022-2027 gaat over de ruimtelijke indeling van de Noordzee en het bereiken van de goede milieutoestand – in één van de intensiefst gebruikte zeeën ter wereld. In het Programma Noordzee zijn voor de periode na 2030 zoekgebieden geïdentificeerd die middels een partiële herziening aangewezen kunnen worden als windenergiegebieden.

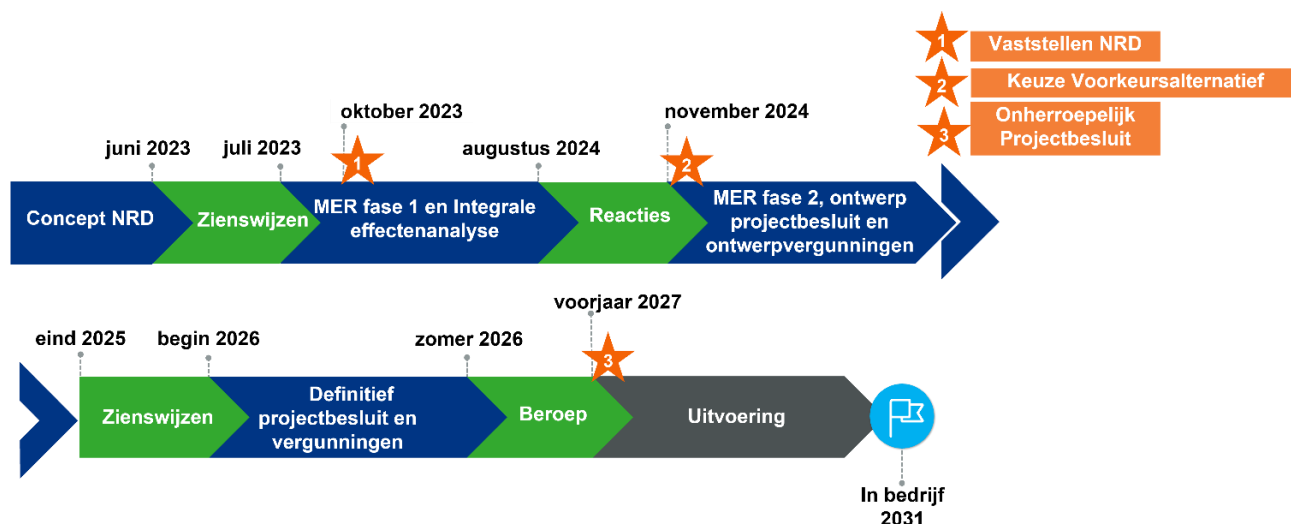
⁹ Meer informatie over het Programma VAWOZ kunt u vinden via [Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee \(VAWOZ\) 2031-2040 \(rvo.nl\)](#)

Figuur 5: Nationale energieprojecten in de projectregio van Nederwiek 3

3. Fase van het project

Het project wordt uitgevoerd volgens de vaste procedure van de Rijkscoördinatieregeling, zie figuur 6. In deze procedure is geborgd dat iedereen kennis kan nemen van voorgenomen besluiten en hierop kan reageren door middel van zienswijzen.

Figuur 6: Projectprocedure voor Net op zee Nederwiek 3 volgens de Rijkscoördinatieregeling

3.1 De komende projectfase: uitwerken tracéalternatieven en opstellen MER fase 1 en IEA

De komende projectfase beslaat de periode van juni 2023 tot en met augustus 2024. Deze periode start met de publicatie van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (cNRD) en loopt door tot aan de publicatie van de milieueffectrapportage (MER fase 1) en de Integrale Effectenanalyse (IEA).

In de cNRD staat beschreven wat, op welke manier onderzocht gaat worden. De cNRD is mede op basis van informatie van omgevingspartijen geschreven. De tracéalternatieven uit de cNRD gaan we verder uitwerken. Op basis van deze uitwerking en eventuele zienswijzen wordt de NRD in het najaar van 2023 vastgesteld en gepubliceerd.

De komende fase staat in het teken van verdere uitwerking van de tracéalternatieven, het milieueffectenonderzoek en de Integrale Effectenanalyse. In het milieueffectrapport (MER fase 1) worden de milieueffecten van de alternatieven en locaties in beeld gebracht. Naast het milieueffectrapport wordt ook een Integrale Effectenanalyse opgesteld (IEA), waarbij we naast de milieueffecten ook de effecten in beeld brengen op het gebied van technische haalbaarheid, belangen in de omgeving, kosten en toekomstvastheid. Zo is het mogelijk om de verschillende tracéalternatieven en locaties voor een converterstation goed met elkaar te vergelijken.

3.2 Doorkijk volgende projectfase

Publicatie MER fase 1 en IEA en keuze Voorkeursalternatief

De IEA en het MER fase I worden gepubliceerd. De omgeving wordt geïnformeerd door middel van onder andere inloopbijeenkomsten en heeft de mogelijkheid om te reageren op de IEA. De regionale en lokale overheden kunnen een regioadvies aan de Minister voor Klimaat en Energie opstellen. Hierin staat welk tracéalternatief en converterstationslocatie hun voorkeur heeft inclusief hun onderbouwing hierbij. Dit kan gezamenlijk of individueel.

De Minister voor Klimaat en Energie kiest uiteindelijk een voorkeursalternatief, in afstemming met de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening. Hij baseert zijn keuze op de IEA, het regioadvies, de reacties uit de omgeving en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage op het MER fase 1. Hiermee liggen op hoofdlijnen de locaties van het platform op zee, de kabelroute, het converterstation op land en de aansluitlocatie (Moerdijk of Geertruidenberg) vast. Volgens de huidige planning vindt de keuze voor het VKA eind 2024 plaats. Voorafgaand aan het besluit van de Minister over het VKA worden alle binnengekomen adviezen en reacties gepubliceerd op de website van Bureau Energieprojecten. Voorafgaand aan deze fase krijgt het participatieplan opnieuw een update.

NB: Het is mogelijk dat er een wijziging in procedurestappen wordt doorgevoerd met betrekking tot het keuzemoment voor een voorkeursalternatief. Als er wijzigingen optreden, zullen we u hierover informeren bij de publicatie van het definitieve NRD (oktober 2023).

Na de keuze van het Voorkeursalternatief

Na de keuze wordt het VKA in meer detail onderzocht en uitgewerkt (MER fase 2). De Ministers voor Klimaat en Energie en voor Volkshuisvesting en Ruimtelijk Ordening stellen een Projectbesluit op en de Minister voor Klimaat en Energie coördineert de vergunningaanvragen.

4. Participatie in dit project

Dit participatieplan kijkt vooruit naar de periode tot aan de publicatie van MER fase 1 en de Integrale Effectenanalyse (IEA) (naar verwachting eind augustus 2024). In dit hoofdstuk kunt u lezen hoe we omgevingspartijen over het project informeren en betrekken bij de uitwerking van tracéalternatieven, het milieueffectenonderzoek en de invulling van de IEA. U kunt in dit hoofdstuk ook lezen waar informatie te vinden is en wanneer u een zienswijze of beroep kunt indienen. Als u hier vragen of ideeën bij heeft, horen we deze graag van u.

4.1 Overzicht participatie in de komende fase

Meer gebiedsgerichte aanpak

In hoofdstuk 2 is beschreven dat er naast Nederwiek 3 meerdere grote energieprojecten in de omgeving spelen. De lokale overheden hebben de sterke wens uitgesproken voor een meer integrale aanpak van de verschillende projecten.

Het ministerie van EZK heeft dit ingevuld door waar dat kan projectplanningen af te stemmen, communicatie over de projecten en hun raakvlakken zoveel als mogelijk gezamenlijk uit te voeren, en informatiebijeenkomsten te combineren. Bovendien is EZK samen met medeoverheden en partners in het industriecluster Rotterdam-Moerdijk de uitvoeringskracht aan het versterken. Onderdeel hiervan is dat er een onafhankelijke gebiedsregisseur komt die verduurzamings- en energie-infrastructuurprojecten kan helpen versnellen. Hierbij wordt nu ook verder onderzocht op welke manier het oplossen van opgaven voor de energietransitie gecombineerd kan worden met de andere opgaven die er in de regio spelen, op het gebied van bijvoorbeeld woningbouw en mobiliteit. Verder zijn in de regio Moerdijk specifiek ook de gemeente Moerdijk, provincie Noord-Brabant, Havenbedrijf Moerdijk en EZK bezig met een aanpak om te zorgen dat lokale, regionale en landelijke energieprojecten die in deze regio gerealiseerd worden beter afgestemd worden op elkaar en de omgeving.

Ook TenneT werkt steeds meer toe naar een gebiedsgerichte aanpak. Waar mogelijk wordt vanuit de projecten gezamenlijk opgetrokken in contact met de omgeving, zoals gezamenlijke overleggen met belanghebbenden. Deze gebiedsgerichte aanpak krijgt verder vorm in 2023 en daarna.

Overzicht belanghebbenden

In de voorgaande fase, waarin de tracéalternatieven op hoofdlijnen zijn ontworpen, heeft het projectteam van TenneT en EZK kennis gemaakt met een groot aantal professionele partijen. Er is vooral overleg geweest met de regionale en lokale overheden/bevoegde gezagen (provincies, gemeenten, waterschappen, Rijkswaterstaat), enkele grote belangenorganisaties (zoals Staatsbosbeheer) en bedrijven in de regio (zoals Havenbedrijf Moerdijk, RWE/Amercentrale en Evides). Deze overleggen waren vooral bedoeld om kennis te maken, het project toe te lichten, raakvlakken te bespreken, en aandachtspunten, wensen en eisen op hoofdlijnen met elkaar te verkennen. In bijlage 1 vindt u een overzicht van de partijen met wie wij tot nu toe contact hebben gehad.

Voor de volgende fase, waarin het MER-onderzoek plaats vindt en de Integrale Effectenanalyse wordt opgesteld, zullen wij met een bredere groep in gesprek zijn. De uitwerking van de tracéalternatieven en de zoektocht naar locaties voor een converterstation worden tenslotte steeds concreter. Aanvullend op het overzicht in bijlage 1, hebben we de volgende partijen in beeld (zie tabel 1). Als u denkt dat u, uw organisatie, (nieuwe) ontwikkelingen en/of relevante gebiedsinformatie nog niet bij ons bekend zijn, laat het ons dan weten. Voor alle belanghebbenden geldt dat we u uitnodigen om contact met ons op te nemen wanneer u of uw organisatie behoefte heeft aan informatie of overleg en wanneer u informatie heeft die voor het project relevant is. We maken graag kennis en bekijken dan samen hoe we u het beste kunnen informeren en/of betrekken. Onze contactgegevens vindt u in paragraaf 1.4.

<p>Bevoegde gezagen/ Overheden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsdienst Midden- en West Brabant • Ministerie van Defensie • Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) • Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond 	<p>Bedrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • E-Connection, Pure Energie Wind B.V. en andere eigenaren van windparken die wij mogelijk gaan kruisen • Jachthavens langs Haringvliet, Hollands Diep en Amer • Lokale horeca omgeving Quackstrand • Catamaranvereniging Hellecat • Rondvaarten en veerdiensten op Haringvliet, Hollands Diep en Amer • Ondernemersverenigingen •
<p>Bewoners</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particuliere grondeigenaren • Dorpstafels en buurtschappen • Vereniging Verontruste bewoners van Voorne • Groene Raad/ Ouddorp Kust Ruimte Rust • 	<p>Kabels en leidingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • PPS Pipelines • Gasunie • Overige kabels- en leidingeigenaren die we mogelijk gaan kruisen op land, in het binnenwater en op zee
<p>Belangenorganisaties (natuur, recreatie, landbouw)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Recreatieschap Biesbosch • Recreatieschap Voorne-Putten • KNRM Dordrecht zuid • Helvoetse Reddingsbrigade • Nederlandse Kitesurfvereniging • Schuttevaer • Natuur- & Landschapsbescherming Goeree-Overflakkee • 	<p>Noordzee</p> <ul style="list-style-type: none"> • Scheepvaart adviesgroep Noordzee (SAN)

Tabel 1. Omgevingspartijen waar nu nog geen contact mee is, en waar wij verwachten in de volgende fase mee in contact te komen

Participatieactiviteiten

Participatie voor Nederwiek 3 wordt in de volgende fase op de volgende manieren ingevuld:

- Zienswijze of reactie indienen (par. 4.2.1)
- In gesprek met overheden en bevoegde gezagen (par. 4.2.2)
- In gesprek met (belangen)organisaties, bedrijven en particulieren (par. 4.2.3)
- Delen van algemene informatie over het project en procedure (par. 4.2.4)
- Afstemming met Delta Rhine Corridor en programma VAWOZ 2031-2040 (par. 4.2.5)

In paragraaf 4.2 vindt u een toelichting bij deze punten. Let op, andere activiteiten zijn uiteraard ook mogelijk. Heeft u andere wensen, dan horen we dat graag van u.

4.2 Participatieactiviteiten uitgewerkt

4.2.1 Zienswijze of reactie indienen

Formele inspraakmomenten zijn gekoppeld aan de besluitvorming, zoals het moment waarop de documenten ter inzage liggen op basis waarvan de minister besluit wat het voorkeursalternatief wordt (de route die het gaat worden). Bij formele inspraakmomenten kunt u een zienswijze indienen op de stukken die ter inzage liggen. U kunt met argumenten aangeven waar u het niet mee eens bent, of welke informatie volgens u mist. Op basis van uw zienswijze kan besloten worden door het ministerie van EZK en TenneT om aanpassingen in het project te doen. Alle zienswijzen worden anoniem verzameld in een document en beantwoord in de Nota van Antwoord. Hierin staat op welke manier de zienswijze is meegenomen in het project. Als u een zienswijze heeft ingediend en u vindt dat hier onvoldoende mee is gedaan, kunt u in beroep gaan. In tabel 2 staat op welke momenten u een zienswijze of beroep kunt indienen.

Een zienswijze indienen op de concept-NRD

Van 2 juni tot en met 13 juli 2023 is het mogelijk een zienswijze in te dienen op de concept-NRD. Bijvoorbeeld als u een andere route ziet die kansrijker is of als u aandachtspunten of onderwerpen heeft die volgens u ook onderzocht moeten worden. Hoe u een zienswijze indient, staat uitgelegd op de website van [Bureau Energieprojecten](#).

Wat gebeurt er met uw zienswijze?

De zienswijzen worden geanonimiseerd verzameld in de 'Inspraak- en reactiebundel'. Deze wordt gepubliceerd op de website van Bureau Energieprojecten. Het ministerie van EZK en TenneT verwerken de zienswijzen. Waar nodig of gewenst door partijen, vinden daarover aanvullende gesprekken plaats met belanghebbenden. De antwoorden worden verzameld in de 'Nota van Antwoord zienswijzen'. Deze Nota van Antwoord wordt in het najaar van 2023 gepubliceerd, gelijktijdig met de definitieve NRD.

Periode <i>o.b.v. huidige planning</i>	Procedurestap	Hoe u kunt meedenken, bijdragen en inspreken	VERKENNING
2 juni t/m 13 juli 2023	Terinzagelegging concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en publicatie van de update van het participatieplan	Tijdens de periode van terinzagelegging kunt u een zienswijze indienen. De stukken liggen 6 weken ter inzage. U bent van harte welkom op de informatieavonden van Nederwiek 3 over de cNRD. In paragraaf 4.2.4 leest u waar en wanneer deze zijn.	
oktober 2023	Vaststellen definitieve NRD	U kunt kennisnemen van de NRD met daarin de tracéalternatieven en locaties die in het milieueffectrapport (MER) onderzocht worden. De Minister voor Klimaat en Energie baseert zich bij het vaststellen van de NRD op de ingediende zienswijzen en het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage over de concept NRD.	
juli 2023 – augustus 2024	<p>Detaillering van het kabeltracé op zee en de tracéalternatieven op land en door het binnenwater, en detaillering van de locatie voor converterstations op zee en op land.</p> <p>In deze fase vindt onderzoek plaats naar de effecten op het gebied van milieu, omgeving, techniek, kosten en toekomstvastheid. Resultaten komen in de milieueffectrapportage en in de Integrale Effectenanalyse.</p>	Afstemming met belanghebbenden. Dat kan over alle onderwerpen gaan die afstemming vragen en onderzocht moeten worden, bijvoorbeeld over detaillering van het kabeltracé op plekken waar een natuurgebied, een watertransportleiding of een recreatiegebied gekruist wordt door de kabels van TenneT.	
augustus – september 2024	Terinzagelegging MER deel I en Integrale Effectenanalyse (IEA)	Tijdens de periode van terinzagelegging kunt u een reactie indienen. De Minister voor Klimaat en Energie neemt deze reacties mee in zijn keuze voor een voorkeursalternatief (VKA). De stukken liggen 6 weken ter inzage. Bij deze publicatie volgt ook een update van het participatieplan.	
augustus – september 2024	Bestuurlijk regioadvies	Aan lokale en regionale overheden wordt gevraagd een (gezamenlijk) regioadvies op te stellen. Hierbij adviseren zij de Minister van Klimaat en Energie welk tracéalternatief hun voorkeur heeft en onderbouwen ze deze keuze. De minister neemt dit regioadvies mee in	

		zijn afwegingen voor een voorkeursalternatief.	
november 2024	Keuze voor een voorkeursalternatief voor het kabeltracé op zee en op land/binnenwater en keuze voor de locaties van het converterstation op zee en op land.	De Minister voor Klimaat en Energie maakt het Voorkeursalternatief bekend.	
november 2024 – eind 2025	<ul style="list-style-type: none"> Nadere detaillering voorkeursalternatief Opstellen MER fase 2 Opstellen ontwerp-projectbesluit Aanvragen vergunningen 	Het voorkeursalternatief is bekend. Langs de routes die afvallen nemen we afscheid van de belanghebbenden. Langs het VKA vindt intensieve afstemming plaats met alle betrokken partijen. Nu het VKA bekend is, wordt het overleg met de vergunningverlenende instanties (bevoegde gezagen) geïntensiveerd, zodat de vergunningaanvragen voldoen aan alle eisen die het bevoegde gezag stelt.	PLANUITWERKING
Eind 2025- begin 2026	Terinzagelegging van de volgende stukken: <ul style="list-style-type: none"> ontwerp-projectbesluit¹⁰ en MER fase 2 ontwerp-vergunningen 	U kunt een zienswijze indienen op het ontwerp projectbesluit, het MER en op de ontwerp-vergunningen. De stukken liggen 6 weken ter inzage. U bent welkom tijdens de informatieavonden, waar EZK en TenneT toelichting geven en vragen beantwoorden.	
Zomer 2026	Vaststellen en terinzagelegging definitief projectbesluit en vergunningen	U kunt beroep instellen tegen het projectbesluit en de vergunningen. De stukken liggen 6 weken ter inzage.	
Voorjaar 2027	Onherroepelijk projectbesluit en vergunningen	Behandeling en uitspraak van mogelijke beroepen door de Raad van State.	

Tabel 2. Planning van de besluitvormingsprocedure en participatiemomenten daarbij. In zwarte letters de fase waar dit participatieplan over gaat, in lichtgrijs de stappen daarna.

4.2.2 In gesprek met overheden en bevoegde gezagen

Nederwiek 3 heeft diverse reguliere overleggen met betrokken overheden en bevoegde gezagen. Het ministerie van EZK organiseert deze overleggen en is voorzitter. TenneT verzorgt de inhoudelijke bijdrage.

Ambtelijk en bestuurlijk overleg

Tijdens het hele planproces organiseren EZK en TenneT overleggen met de betrokken regionale en lokale overheden op ambtelijk niveau (gemeenten, provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat). Daarnaast vindt rondom de procedurele mijlpalen overleg met de bestuurders plaats in een gezamenlijk bestuurlijk overleg.

Vergunningenoverleg

Op dit moment vindt afstemming plaats met de bevoegde gezagen (vergunningverlenende instanties) over geotechnisch en geofysisch onderzoek dat TenneT vanaf juni 2023 op het binnenwater en binnenkort ook op

¹⁰ Zie voetnoot 3. De namen van de stukken en besluiten wijzigen na inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet.

zee in de omgeving van het toekomstige windpark wil uitvoeren. Voor het uitvoeren van de onderzoeken op zee en op het binnenwater zijn diverse meldingen, ontheffingen en vergunningen nodig die voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden geregeld. In 2024 wil TenneT het resterende onderzoek op zee (in de voordelta) uitvoeren. Ook die werkzaamheden worden komende periode met de bevoegde gezag afgestemd.

Ook brengen EZK en TenneT de komende periode in beeld welke vergunningen aangevraagd moeten worden voor de realisatie van het project Nederwiek 3. Met de bevoegde gezagen zal het gesprek worden gestart om de vergunbaarheid van de verschillende tracéalternatieven en de vergunningseisen (op hoofdlijnen) te verkennen. In overleg met de bevoegde gezagen wordt besproken hoe dit het beste kan plaats vinden in deze fase van het project.

Communicatiewerkgroep

Op reguliere basis vindt gezamenlijk overleg plaats met de communicatieadviseurs van de betrokken overheden. EZK en TenneT geven een update over de stand van zaken en samen wordt besproken welke vragen er leven, welke onderwerpen extra aandacht nodig hebben, hoe goede communicatie daaraan kan bijdragen en hoe de omgeving bereikt kan worden met de juiste informatie.

Informereren van de gemeenteraden

Om de gemeenteraad goed geïnformeerd te houden, ontvangen zij bij belangrijke mijlpalen een brief met een update van de projecten van TenneT in de regio. Indien gewenst geven TenneT en EZK een toelichting tijdens een raadsvergadering.

Deze update wordt gegeven samen met de andere nationale energieprojecten in de regio.

4.2.3 In gesprek met (belangen)organisaties, bedrijven en particulieren

In de opstartfase van het project heeft het projectteam van TenneT en EZK kennis gemaakt met een groot aantal professionele partijen. Deze contacten zetten we voort en het aantal partijen wordt breder.

In overleg met partijen bespreken we wat nodig is, waar behoefte aan is en op welke manier we dit samen het beste in kunnen vullen. Wij denken in ieder geval aan de volgende overleggen:

1-op-1 overleggen

Alle vier de tracéalternatieven kennen een groot aantal aandachtspunten en (technische) uitdagingen, en er zijn vragen en zorgen bij belanghebbenden. Vaak is daar 1-op-1 overleg voor nodig. We bepalen samen hoe vaak overleg nodig is en waar dit over moet gaan.

Twee voorbeelden:

- Overleg over (technisch complexe) kruisingen van het TenneT-kabelsysteem met eigendommen van anderen, zoals primaire keringen van het waterschap en een waterwingebied van Evides.
- De komende maanden zullen ook de locaties die in aanmerking komen voor een converterstation steeds concreter worden. Dit vraagt afstemming met grondeigenaren.

Sommige omgevingspartijen hebben met meerdere TenneT-projecten te maken. We organiseren de overleggen zoveel als mogelijk tegelijk met de andere projecten, zodat de gevraagde overlegtijd voor de

belanghebbenden beperkt wordt.

Overleggen met meerdere partijen over één onderwerp

Als meerdere partijen bij een onderwerp of aandachtspunt betrokken zijn, heeft overleg met een bredere groep onze voorkeur. We bespreken samen het aandachtspunt, de onderzoeksresultaten en informatie die bekend is. U kunt meepraten over hoe rekening gehouden kan worden met bepaalde aandachtspunten en wat de (on)mogelijkheden zijn voor de verdere detaillering. Overleg kan eenmalig plaats vinden of vaker als dat nodig is. We overleggen samen wat nodig is.

Wij zien in ieder geval de onderwerpen in tabel 3 die afstemming vragen. Dit overzicht wordt geactualiseerd op basis van voortschrijdend inzicht. We horen ook graag van u welke onderwerpen afstemming vragen.

Onderwerp	Belanghebbenden
<i>Kruising van de Haringvlietdam</i> Hiervoor worden meerdere varianten onderzocht. Elke variant heeft raakvlakken met andere partijen.	Op dit moment zijn betrokken: Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, Waterschap Hollandse Delta en gemeente Voorne aan Zee. Belangrijk zijn bijvoorbeeld ook natuur- en recreatiepartijen.
<i>Kruising van de Moerdijkbruggen</i>	Op dit moment zijn betrokken: ProRail en Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid.
<i>Tracering in de Voordelta</i>	Belanghebbend zijn onder andere Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, Rijkswaterstaat Zee en Delta, Havenbedrijf van Rotterdam, Natuurmonumenten, de Coalitie Delta Natuurlijk, Stichting La MER (zandwinning), vissers die gebruik maken van het Slijkgat, recreatiepartijen (watersport), de gemeenten Goeree-Overflakkee en Voorne aan Zee.
<i>Converterstation bij 380 kV station Geertruidenberg</i> Onderwerpen zijn onder andere de locatie, gebiedsvisie en geluid van het converterstation.	Belanghebbend zijn onder andere de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout, RWE/Amercentrale, Natuurfederatie Geertruidenberg, (vertegenwoordigers van) bewoners.
<i>Converterstation bij (toekomstig) 380 kV station Moerdijk</i> Onderwerpen zijn onder andere de locatie en geluid van het converterstation.	Belanghebbend zijn onder andere de gemeente Moerdijk, het Havenbedrijf Moerdijk, Shell, (vertegenwoordigers van) bewoners.
<i>Overleg over één aspect uit het MER</i> We gaan uit van integrale overleggen, maar kunnen ons voorstellen dat het bij bepaalde thema's goed is om dit sectoraal te	Voorbeeld: - Aanpak en resultaten van het milieuonderzoek voor natuur (wat wordt onderzocht, hoe, waarom, en de manier van scoren). Bespreking met natuurorganisaties in de projectomgeving, waaronder Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Natuur- en

<p>bespreken.</p>	<p>Milieufederatie Zuid-Holland, Stichting Brabantse Milieufederatie, Natuurvereniging Hollandsche Delta, Natuurfederatie Geertruidenberg, Vogelbescherming, Natuurvereniging Goeree-Overflakkee, e.a.</p> <p>- Aanpak en resultaten van het milieuonderzoek voor bodem en water op land (deelaspect verandering grondwaterstand en verzilting). Bespreking met de LTO, ZLTO en andere (lokale) agrarische organisaties.</p>
<p>.....</p>	<p>.....</p>

Tabel 3: Onderwerpen voor afstemmingsoverleg met meerdere partijen

Grote stakeholderbijeenkomst

Bijeenkomst waarbij een grote groep belanghebbenden wordt uitgenodigd. Bijvoorbeeld een informatieve sessie waar alle omgevingspartijen worden bijgepraat over de stand van zaken van het project en waar in groepen verder gediscussieerd kan worden over actuele onderwerpen.

4.2.4 Delen van algemene informatie over het project en de procedure

Via onderstaande communicatiemiddelen houden we u op de hoogte van de voortgang van het project en de procedures. Uw opmerkingen, vragen en suggesties naar aanleiding van onze informatie en ook over onze manier van communiceren zijn altijd van harte welkom.

Websites

Het project heeft twee websites:

1. Informatie over de procedure en de besluitvorming: www.rvo.nl/nederwiek-3. Hier vindt u alle documenten, zoals de (concept-)NRD, (t.z.t.) het MER, de vergunningaanvragen en het participatieplan.
2. Projectwebsite: www.netopzee.eu/nederwiek3. Op deze website vindt u informatie over het project (wie, wat, waar en waarom), nieuwsberichten, de projectatlas (interactieve tracékaart) en onze contactgegevens.

De website www.windopzee.nl biedt een overzicht van de verschillende programma's van de Rijksoverheid over windenergie op zee, de windenergiegebieden, de windparken en de netten op zee.

Social media

Via de social media kanalen van TenneT vindt u de meest actuele berichtgeving over het project.

Digitale nieuwsbrieven

Wilt u op de hoogte blijven van het laatste nieuws rondom het Net op zee Nederwiek 3? Meldt u zich dan aan voor onze nieuwsbrief. Regelmatig geeft TenneT een nieuwsbrief uit waarin u kunt lezen wat de stand

van zaken is van het project en hoe de werkzaamheden vorderen. U kunt zich via de website www.netopzee.eu/nederwiek3 aanmelden voor de nieuwsbrief.

Informatieavonden tijdens de terinzagelegging van de concept-NRD

U bent van harte welkom op onze openbare informatieavonden (zie tabel 4). De bijeenkomsten zijn opgezet als een informatiemarkt met vrije inloop van 19.00-21.00 uur. Op posters en in folders vindt u informatie over het project, de concept-NRD en de procedure van het Net op zee Nederwiek 3. Er zijn medewerkers van TenneT en het ministerie van EZK aanwezig voor toelichting en om uw vragen te beantwoorden. Deze avonden worden gezamenlijk met de andere nationale energieprojecten in de regio georganiseerd:

Datum	Plaats en locatie	Aanwezige energieprojecten
Maandag 12 juni	Strijen: Dorpshuis Streona (gemeente Hoeksche Waard)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3 • Bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen/Crayestein • Delta Rhine Corridor • Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Dinsdag 13 juni	Brielle: 't Dijckhuis (gemeente Voorne aan Zee)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3 • Delta Rhine Corridor
Woensdag 14 juni	Made: Fletcher Hotel de Korenbeurs (gemeente Drimmelen)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3 • Bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen/Crayestein • Bovengrondse hoogspanningsverbinding Zuid West 380 kV Oost • Delta Rhine Corridor
Maandag 19 juni	Zevenbergen: Hotel de Borgh (gemeente Moerdijk)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3 • Bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen/Crayestein • Bovengrondse hoogspanningsverbinding Zuid West 380 kV Oost • Delta Rhine Corridor • Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland
Woensdag 21 juni	Raamsdonksveer: Boelaars Zalencentrum (gemeente Geertruidenberg)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3 • Bovengrondse 380 kV hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen/Crayestein • Bovengrondse hoogspanningsverbinding Zuid West 380 kV Oost
Donderdag 22 juni	Sommelsdijk: De Staver (gemeente Goeree-Overflakkee)	<ul style="list-style-type: none"> • Net op zee Nederwiek 3

Tabel 4: Overzicht informatieavonden over de cNRD van Net op zee Nederwiek 3 en de andere nationale energieprojecten in de regio

Verzorgen van presentaties

Regelmatig verzorgen we presentaties over de voortgang van het project of over specifieke onderwerpen, bijvoorbeeld aan gemeenteraden, belangenorganisaties of dorpsstafels. Indien uw organisatie interesse heeft in een presentatie of toelichting dan horen we dat graag en zullen we de mogelijkheden met u bespreken.

4.2.5 Afstemming met Delta Rhine Corridor en programma VAWOZ 2031-2040

Op dit moment vindt afstemming plaats met het project Delta Rhine Corridor en het programma VAWOZ 2031-2040. Het meest noordelijke tracéalternatief van Nederwiek 3 loopt parallel aan de Delta Rhine Corridor. Voor de kabels wordt een ligging in of naast de buisleidingenstrook onderzocht. In de onderzoeken voor Nederwiek 3 wordt voor VAWOZ 2031-2040 ook de mogelijkheid van twee extra verbindingen ná 2031 richting Moerdijk en Geertruidenberg onderzocht. Beide projecten hebben hun eigen participatieproject, maar waar raakvlakken zijn wordt gezamenlijk opgetrokken door projectplanningen af te stemmen, het gezamenlijk uitvoeren van communicatie over de projecten en hun raakvlakken, het combineren van informatiebijeenkomsten, etc.

Bijlage 1: Participatieverslag

1. Inleiding

1.1 Terugblik

In dit verslag blikken we terug op de participatie in het project Net op zee Nederwiek 3 tot nu toe: welke activiteiten zijn ondernomen, wie hebben we gesproken, welke inbreng hebben we ontvangen en wat hebben we daarmee gedaan.

Eind september 2022 is het project gestart. De afgelopen periode stond in het teken van kennis maken met omgevingspartijen, informeren over het project en het ophalen van informatie voor de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (concept-NRD).

1.2 Voortbouwen op beschikbare kennis

De tracéalternatieven van Nederwiek 3 zijn eerder onderzocht voor het project IJmuiden Ver Alpha en deels voor IJmuiden Ver Beta. Voor deze projecten zijn destijds andere aansluitlocaties gekozen. Vanuit het programma VAWOZ 2030 is besloten om een aansluiting in Geertruidenberg of Moerdijk nogmaals te onderzoeken. Voor de participatie rondom Net op zee Nederwiek 3 maken we gebruik van de opgedane kennis, onderzoeksresultaten en contacten met omgevingspartijen vanuit deze eerdere projecten. Deze kennis is het startpunt geweest voor de verdere alternatievenontwikkeling van het Net op zee Nederwiek 3. De voorgeschiedenis van het Net op zee Nederwiek 3 kunt u nalezen in Bijlage II Alternativedocument van de concept-NRD Net op zee Nederwiek 3. Deze vindt u op www.rvo.nl/nederwiek-3.

1.3 Participatieproces Noordzee-partijen

Vanuit de windenergiegebieden IJmuiden Ver en Nederwiek zijn meerdere Net op zee-verbindingen naar land nodig. De tracés van deze projecten lopen op zee over lange afstanden parallel aan elkaar (de 'middencorridor') en kennen veel dezelfde stakeholders. Het gaat dan om de projecten Net op zee IJmuiden Ver Alpha, IJmuiden Ver Beta, IJmuiden Ver Gamma, Nederwiek 1 en Nederwiek 2 en Nederwiek 3¹¹. De Noordzee-partijen worden geïnformeerd over de voortgang van Nederwiek 3, maar er vindt geen apart participatieproces plaats. Daar waar zinvol en mogelijk is de participatie met de Noordzee-partijen voor de IJmuiden Ver en Nederwiek projecten gecombineerd.

¹¹ Voor een toelichting op de middencorridor en het doorlopen besluitvormingsproces zie de cNRD van Nederwiek 3 op www.rvo.nl/nederwiek-3

2. Participatie voorgaande periode

2.1 Eerste participatieplan en reacties daarop

De eerste versie van het participatieplan is op 30 september 2022 gepubliceerd op de website van [Bureau Energieprojecten](#)¹² als onderdeel van de notitie 'Voornemen en participatievoorstel Net op zee Nederwiek 3'.

Het Voornemen en participatievoorstel heeft van 30 september tot en met 10 november 2022 ter inzage gelegen. Hierop hebben we 13 reacties ontvangen. In een aantal daarvan zijn wensen aangegeven ten aanzien van het participatieproces. De reacties (Reactiebundel) en de beantwoording ervan (Reactienota) kunt u vinden op de website van [Bureau Energieprojecten](#).

2.2 Participatieactiviteiten

De omgeving is de afgelopen periode op verschillende manieren over het project geïnformeerd en betrokken. Dit is op de volgende manieren gedaan:

- Contact met overheden (par. 2.2.1)
- Overleggen en persoonlijk contact (par. 2.2.2)
- Brede stakeholderbijeenkomsten (par. 2.2.3)
- Inzet van diverse communicatiemiddelen (par. 2.2.4)

2.2.1 Contact met overheden

Ambtelijk en bestuurlijk overleg

Tijdens het gehele planproces organiseert EZK overleggen met de ambtenaren en bestuurders van de betrokken overheden. Sinds de start van het project hebben er drie ambtelijke overleggen plaats gevonden (5 juli 2022, 1 september 2022, 3 april 2023) en twee bestuurlijke overleggen (7 december 2022, 17 april 2023). Hierin zijn de betrokken overheden geïnformeerd over het project en de procedure en de totstandkoming van de tracéalternatieven. De overheden hebben aandachtspunten en wensen aan EZK en TenneT meegegeven.

Deelnemers zijn de gemeenten Geertruidenberg, Moerdijk, Drimmelen, Hoeksche Waard, Goeree-Overflakkee, Voorne aan Zee, Oosterhout, Nissewaard en Rotterdam, de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant, de waterschappen Brabantse Delta en Hollandse Delta, Rijkswaterstaat Zee en Delta en Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid. Gemeente Altena en gemeente Dordrecht zijn agendalid voor de ambtelijke overleggen en bestuurlijke overleggen.

Contact met vergunningverlenende instanties (bevoegde gezagen)

TenneT heeft contact gehad met diverse bevoegde gezagen (o.a. gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat) in het kader van geotechnisch en geofysisch onderzoek dat vanaf juni 2023 in het binnenwater en binnenkort ook op zee in de omgeving van het toekomstig windpark gaat plaatsvinden. Hier zijn diverse ontheffingen,

¹² www.rvo.nl/nederwiek-3

meldingen en vergunningen voor nodig. Het gaat om geofysisch bodemonderzoek waarbij metingen van de bodem worden uitgevoerd met diverse (scan- en sonar-) apparatuur vanaf een schip en geotechnisch onderzoek waarbij bodemmonsters genomen worden vanaf een schip.

Communicatieoverleg

Op reguliere basis heeft overleg plaatsgevonden met de communicatieadviseurs van de betrokken overheden. EZK en TenneT gaven een update van de stand van zaken en samen werd besproken welke vragen er leefden, of onderwerpen extra aandacht nodig hadden en hoe de omgeving het beste te bereiken.

2.2.2 Overleggen en persoonlijk contact

Tabel 6 geeft een overzicht van de omgevingspartijen waar tot nu toe vanuit het project contact mee is geweest en die wij geïnformeerd of geraadpleegd hebben. Afstemming vond fysiek, digitaal, telefonisch of per mail plaats, 1-op-1 of met meerder partijen tegelijk. Met enkele partijen is over diverse onderwerpen meerdere keren afgestemd.

2.2.3 Brede stakeholderbijeenkomsten

Er zijn twee grote bijeenkomsten georganiseerd. Het doel was om omgevingspartijen te informeren over het project, vragen te beantwoorden en over het project van gedachten te wisselen en in deelsessies zoveel mogelijk gebiedskennis en aandachtspunten uit de omgeving op te halen. Deelnemers waren een mix van overheden, belangenorganisaties en bedrijven (zie tabel 5).

Op de eerste bijeenkomst (22 november 2022 in Klundert) lag de nadruk op de binnenwaterroute. Op de tweede bijeenkomst (21 maart in Zevenbergen) lag de nadruk op de drie landtracés. Beide sessies leverden veel waardevolle informatie op voor verdere ontwikkeling van de tracéalternatieven. De verslagen van de bijeenkomsten kunt u vinden op www.netopzee.eu/nederwiek3 onder 'Publicaties'. Alle aandachtspunten zijn opgenomen op de aandachtspuntenkaarten (zie bijlage 3) en krijgen een plek in het vervolgonderzoek en de verdere detaillering van de tracéalternatieven.

2.2.4 Inzet van communicatiemiddelen

Websites

Voor Nederwiek 3 zijn twee websites ingericht: een projectwebsite met inhoudelijke informatie en een website van RVO/EZK, met informatie over de procedure en de documenten die ter inzage liggen (zie pagina 22). Mensen kunnen zich op de projectwebsite inschrijven voor de digitale nieuwsbrief.

Publicaties

Het Voornemen en participatievoorstel is bij publicatie breed gedeeld via berichtgeving in de Staatscourant en huis-aan-huis bladen, nieuwsitems op de websites van RVO, TenneT en de gemeenten, en een social media campagne. Hierin zijn mensen uitgenodigd een reactie op het Voornemen en participatievoorstel te geven.

De concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau is ook op deze manier aangekondigd. Aanvullend heeft het

ministerie van EZK in regio's in Zuid-Holland en West-Brabant brieven aan bewoners gestuurd, om hen over de nationale energieprojecten in hun regio te informeren en hen uit te nodigen voor de gezamenlijke informatieavonden van deze projecten. Het adresbestand voor verzending is vastgesteld op 500 meter aan weerszijden van de tracéalternatieven van de verschillende projecten. Vanuit de projecten zijn gezamenlijk 39.000 brieven verstuurd.

Brief raadsleden

Begin februari 2023 hebben de gemeenteraden van Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk een informerende brief ontvangen, met een korte stand van zaken over de TenneT-projecten in deze gemeenten. Deze brief vindt u op www.netopzee.eu/nederwiek3 onder 'Publicaties'.

Bijeenkomst binnenwateroute

(november 2022)

- Staatsbosbeheer
- Shell
- Havenbedrijf Moerdijk
- Visserijvereniging Zuid West
- Nederlandse Vereniging van Toerzeilers
- Watersportverbond regio Delta Noord
- Stichting La MER
- Gemeente Drimmelen
- Gemeente Geertruidenberg
- Gemeente Goeree-Overflakkee
- Provincie Noord-Brabant
- Waterschap Brabantse Delta
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Rijkswaterstaat West Nederland Zuid

Bijeenkomst landroutes

(maart 2023)

- Staatsbosbeheer
- Natuurvereniging Hollandse Delta
- Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Natuurfederatie Geertruidenberg
- Natuurmonumenten
- Evides
- Ennatuurlijk
- LTO Noord
- RRP
- LSNed
- Havenbedrijf Moerdijk
- Gemeente Drimmelen
- Gemeente Geertruidenberg
- Gemeente Goeree-Overflakkee
- Gemeente Hoeksche Waard
- Gemeente Oosterhout
- Gemeente Voorne aan Zee
- Provincie Noord-Brabant
- Provincie Zuid-Holland
- Rijkswaterstaat West Nederland Zuid
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- *Leden van projectteam Delta Rhine Corridor*
- *Leden van projectteam VAWOZ 2031-2040*

Tabel 5. Overzicht van deelnemende omgevingspartijen aan de stakeholderbijeenkomsten

3. Opbrengst participatieproces

3.1 Inbreng omgevingspartijen en wat hebben we ermee gedaan

Aandachtspunten verzameld

Tijdens de gesprekken en bijeenkomsten is een groot aantal aandachtspunten opgehaald. Een aantal daarvan is verwerkt in de cNRD. De overig punten krijgen een plek in het vervolgonderzoek en de verdere detaillering van de tracés en zoeklocaties voor het converterstation. Alle punten zijn opgenomen op de aandachtspuntenkaarten. Deze vindt u in Bijlage 3. Deze kaarten krijgen periodiek een update, op basis van nieuwe informatie uit nieuwe gesprekken.

Omgevingspartijen hebben onder meer aandacht gevraagd voor natuurgebieden, waterwingebieden, scheepvaartbelangen, visserij, kruisingen van kabels, leidingen, infrastructuur en waterkeringen, landbouw, recreatie, ontwikkeling van windmolenparken op land, ruimtelijke ontwikkelingen zoals nieuwbouwprojecten, dijkversterkingsprojecten, en de ontwikkeling van bedrijventerreinen en natuur- en recreatiegebieden.

Concrete gesprekken

Over een aantal van deze aandachtspunten is met omgevingspartijen al concreter gesproken. Die hebben tot het volgende geleid:

- **Extra variant voor kruising Haringvlietdam:** Op verzoek van Rijkswaterstaat West Nederland Zuid is in de cNRD een extra tracévariant toegevoegd die de Haringvlietdam niet kruist, maar volledig over land gaat. Bij deze variant wordt tweemaal de primaire kering aan landzijde gekruist. Dit is besproken met Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid, gemeente Voorne aan zee en Waterschap Hollandse Delta. Alle varianten worden onderzocht in het MER en de Integrale Effectenanalyse.
- **Extra variant ten zuiden van Tiengemeten:** Op verzoek van Rijkswaterstaat wordt in het MER zowel een variant ten noorden van het eiland Tiengemeten als ten zuiden van het eiland onderzocht.
- **Detaillering binnenwaterroute:** Samen met de nautisch experts van Rijkswaterstaat West Nederland Zuid is gekeken naar de ligging van de kabelroute ten opzichte van de hoofdvaargeul. TenneT vervolgt de overleggen hierover met Rijkswaterstaat.
- **Zoekgebieden converterstationlocaties:** Met de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen, Oosterhout en Moerdijk zijn de zoekgebieden voor het converterstation besproken. In Geertruidenberg is ook met RWE/Amercentrale gesproken. In de volgende fase wordt binnen de zoekgebieden verder geconcretiseerd naar meerdere concrete locaties van 5,5 hectare.
In Moerdijk komt een nieuw 380/150 kV hoogspanningsstation. Dit station is een voorwaarde voor aansluiting van Nederwiek 3 in Moerdijk. Omdat het de voorkeur heeft om het converterstation zo dicht mogelijk bij het nieuwe 380/150 kV hoogspanningsstation te plaatsen, vindt op regelmatige basis afstemming plaats tussen de betrokken partijen gemeente Moerdijk, TenneT, Ministerie van EZK, Provincie Noord-Brabant, Havenbedrijf Moerdijk en Shell. Enexis is ook bij dit overleg aangesloten, in verband met de noodzaak voor een nieuw Enexis-station in hetzelfde gebied. De partijen trekken gezamenlijk op, om versnipperde ontwikkelingen te voorkomen.
- **Kruisen van kabels en leidingen, infrastructuur en waterkeringen:** TenneT heeft diverse 1-op-1

overleggen gehad om (technische) uitdagingen van kruisingen en parallelligging met assets van andere partijen te verkennen. Concreet ging dit over de Haringvlietdam, Volkeraksluizen en Haringvlietbrug (Rijkswaterstaat), de Moerdijkbruggen (Rijkswaterstaat en ProRail), leidingentunnel (LSNed), transportwaterleidingen (Evides) en primaire keringen langs het binnenwater (Waterschap Hollandse Delta en Waterschap Brabantse Delta).

- **Gebiedsgerichte aanpak:** Lokale overheden hebben de sterke wens uitgesproken voor een meer integrale aanpak van de verschillende projecten die spelen in de regio. TenneT en het ministerie van EZK zien ook de hoeveelheid aan projecten en begrijpen deze wens. Er wordt gewerkt aan een meer gebiedsgerichte aanpak. Zie paragraaf 4.1 van het participatieplan voor meer informatie.

3.2 Overzicht geraadpleegde partijen

Met de partijen in tabel 6 is vanuit project Nederwiek 3 mondeling (telefonisch, overleg of deelname aan bijeenkomst) of per email contact geweest.

Bevoegde gezagen/ Overheden

- Gemeente Drimmelen
- Gemeente Geertruidenberg
- Gemeente Goeree-Overflakkee
- Gemeente Hoeksche Waard
- Gemeente Moerdijk
- Gemeente Nissewaard
- Gemeente Oosterhout
- Gemeente Voorne aan Zee
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Altena
- Gemeente Dordrecht
- Provincie Zuid-Holland
- Provincie Noord-Brabant
- Rijkswaterstaat West Nederland-Zuid
- Rijkswaterstaat Zee en Delta
- Waterschap Brabantse Delta
- Waterschap Hollandse Delta
- ProRail
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)
- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK)
- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)
- Omgevingsdienst Haaglanden, Brabant Noord en Zuid Holland Zuid
- Milieudienst Rijnmond (DCMR)
- Regionale Verkeerscentrale (RVC) Dordrecht

Belangenorganisaties: recreatie, landbouw, bewoners

- LTO Noord
- ZLTO
- Nederlandse vereniging van Toerzeilers
- Watersportverbond regio Delta Noord
- Visserijvereniging Zuid West

Bedrijven

- RWE/Amercentrale
- Havenbedrijf Rotterdam
- Havenbedrijf Moerdijk
- Shell

Kabels en leidingen

- Evides
- Brabant Water
- Enexis
- Rotterdam Rijn Pijpleiding Maatschappij (RRP)
- Ennatuurlijk
- LSNed

Noordzeepartijen

- Kustwacht Nederland
- Loodswezen
- Stichting La MER
- Nederlandse Vissersbond
- Visned
- Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders (KVNR)
- Visafslag

Belangenorganisaties: natuur- en milieu

- Staatsbosbeheer (Biesbosch)
- Staatsbosbeheer (Zuidwestelijke Delta)
- Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland
- Stichting Brabantse Milieufederatie
- Natuurfederatie Geertruidenberg
- Natuurmonumenten
- Natuurvereniging Hollandse Delta
- Brabants Landschap
- Biesboschregisseur
- Vogelbescherming
- Stichting Duinbehoud
- Coalitie Delta Natuurlijk

Tabel 6. Overzicht geïnformeerde en/of geraadpleegde omgevingspartijen

Bijlage 2: Andere grote energieprojecten in de omgeving van Nederwiek 3

Nieuwe bovengrondse 380 kV-hoogspanningsverbinding Geertruidenberg-Krimpen a/d IJssel/Crayestein

In 2030 dreigt er op de bestaande bovengrondse hoogspanningsverbinding tussen Geertruidenberg en Krimpen aan den IJssel een knelpunt te ontstaan. Daarom is het nodig om een nieuwe bovengrondse hoogspanningsverbinding tussen de hoogspanningsstations in Geertruidenberg en Krimpen aan den IJssel of tussen de hoogspanningsstations in Geertruidenberg en Crayestein te bouwen.

De concept-NRD voor dit project ligt ter inzage van vrijdag 26 mei tot en met donderdag 6 juli. Meer informatie hierover kunt u vinden via de website van [Bureau Energieprojecten](#)¹³.

Nieuwe bovengrondse 380 kV-hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV Oost

Al geruime tijd werkt TenneT samen met de ministeries van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) aan een tracé voor de nieuwe hoogspanningsverbinding Zuid-West 380 kV Oost. Deze verbinding is nodig omdat de bestaande hoogspanningsverbinding de maximale capaciteit heeft bereikt, terwijl de vraag naar en het aanbod van duurzame stroom toeneemt. Zonder de nieuwe hoogspanningsverbinding kunnen problemen met de elektriciteitsvoorziening ontstaan.

Ook is er onvoldoende aansluitcapaciteit voor de opwek van windenergie op zee en op land. TenneT heeft een wettelijke taak om nieuwe energieleveranciers aan te sluiten. De huidige verbinding kan die extra elektriciteit niet transporteren, omdat deze vol zit. Uitbreiding van de huidige 380 kV-verbinding is daarom nodig.

Het Inpassingsplan heeft van vrijdag 2 september tot en met vrijdag 14 oktober 2022 ter inzage gelegen. Er is beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De Raad van State zal hier te zijner tijd uitspraak over doen. Meer informatie is te vinden via de [website](#)¹⁴.

Delta Rhine Corridor

De Delta Rhine Corridor is een verzameling van initiatieven om gelijktijdig meerdere ondergrondse buisleidingen en mogelijk ook gelijkstroomverbindingen aan te leggen tussen Rotterdam en de Duitse grens, via Moerdijk en Geleen. Gasunie treedt op als initiatiefnemer voor wat betreft de Rijkscoördinatieprocedure. Het gaat om de aanleg van meerdere buisleidingen die grondstoffen en duurzame energiedragers transporteren, gebruikmakend van de buisleidingenstrook die in de Rijksstructuurvisie Buisleidingen 2012-2035[1] is vastgesteld voor het transport van gevaarlijke stoffen. Omdat dit project van nationaal belang is,

¹³ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/hsv-380-kv-geertruidenberg-krimpen-crayestein>

¹⁴ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/hsv-380-kv-zuid-west-oost>

[1] Voor Rijksstructuurvisie Buisleidingen 2012-2035 (Rapport | 29-10-2012) zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/10/29/structuurvisie-buisleidingen-2012-2035>

coördineert het Rijk de besluitvorming. Vanuit het principe van zuinig ruimtegebruik is bundeling van ondergrondse infrastructuur wenselijk. Omdat het tracé van de buisleidingenstrook zowel Moerdijk als (op afstand) Geertruidenberg passeert is het wenselijk om te onderzoeken of ligging van de kabels van Nederwiek 3 en mogelijke toekomstige wind-op-zee aansluitingen in of naast de buisleidingenstrook mogelijk is. Een aandachtspunt voor onderzoek daarbij is de parallelligging van DC-hoogspanningskabels naast de leidingen van het Delta Rhine Corridor initiatief.

Het Voornemen en participatievoorstel van de Delta Rhine Corridor ligt ter inzage van vrijdag 26 mei tot en met donderdag 6 juli. Meer informatie kunt u vinden via de [website van RVO](#)¹⁵.

Waterstofnetwerk

Eén van de energievormen die invulling gaat geven aan de grote uitdaging om over te gaan naar een CO₂-neutrale energievoorziening is waterstof. Gasunie is in gesprek met de Nederlandse industrie om te inventariseren hoe groot de behoefte aan (duurzame) waterstof is. En onderzoekt hoe kansrijk de aansluiting van de industrie op het waterstofnetwerk is en de verbinding van de Nederlandse industriële clusters onderling. De industrie in Nederland is verantwoordelijk voor zo'n 25% van de nationale CO₂-uitstoot en met elektrificatie is verduurzaming slechts beperkt mogelijk. Voor de verduurzaming van de industrie zijn CO₂-vrije gassen als groene waterstof onmisbaar. Voor meer informatie over het waterstofnetwerk in Nederland of als u geïnteresseerd bent in aansluiten, kunt u terecht op de [waterstofnetwerk projectpagina](#)¹⁶ van Gasunie.

Toekomstig project: Nieuw 380/150 kV-hoogspanningsstation in Moerdijk

Moerdijk is onderdeel van het industriële cluster Rotterdam-Moerdijk. Dit is één van de industriële clusters in Nederland waar grootschalige vraag en aanbod van energie bij elkaar komen en verwacht worden. Op dit moment is in Moerdijk alleen een 150 kV-hoogspanningsstation aanwezig. Gezien de grote (verwachte) toename in vraag en aanbod is de realisatie van een nieuw 380/150 kV-hoogspanningsstation nodig. Naar verwachting gaat dit project in het najaar van 2023 van start. Als het hoogspanningsstation klaar is, is het mogelijk het Net op zee Nederwiek 3, of toekomstige wind op zee projecten aan te sluiten op dit station.

Provinciaal project: Warmtenet

Binnen de Amercentrale wordt elektriciteit opgewekt. Met de warmte die daarbij vrijkomt, worden de woningen in een aantal woonwijken in Breda en Tilburg van warmte voorzien (Amernet). Voor de vulling van het Amernet onderzoekt de provincie Noord-Brabant of de levering van warmte van de afvalverbrandingscentrale van Attero of andere restwarmte vanuit industriële bedrijven op industrieterrein Moerdijk mogelijk is. Dit betekent dat een ondergrondse buisleiding nodig is om de warmte te vervoeren. Op dit moment wordt onderzocht waar deze buisleiding zou moeten liggen. De eigenaar van het warmtenet (Ennatuurlijk) onderzoekt ook of het gebruiken van geothermie uit de bodem in het gebied tussen haven- en industrieterrein Moerdijk, Breda en Geertruidenberg een mogelijkheid is.

¹⁵ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/bureau-energieprojecten/lopende-projecten/drc>

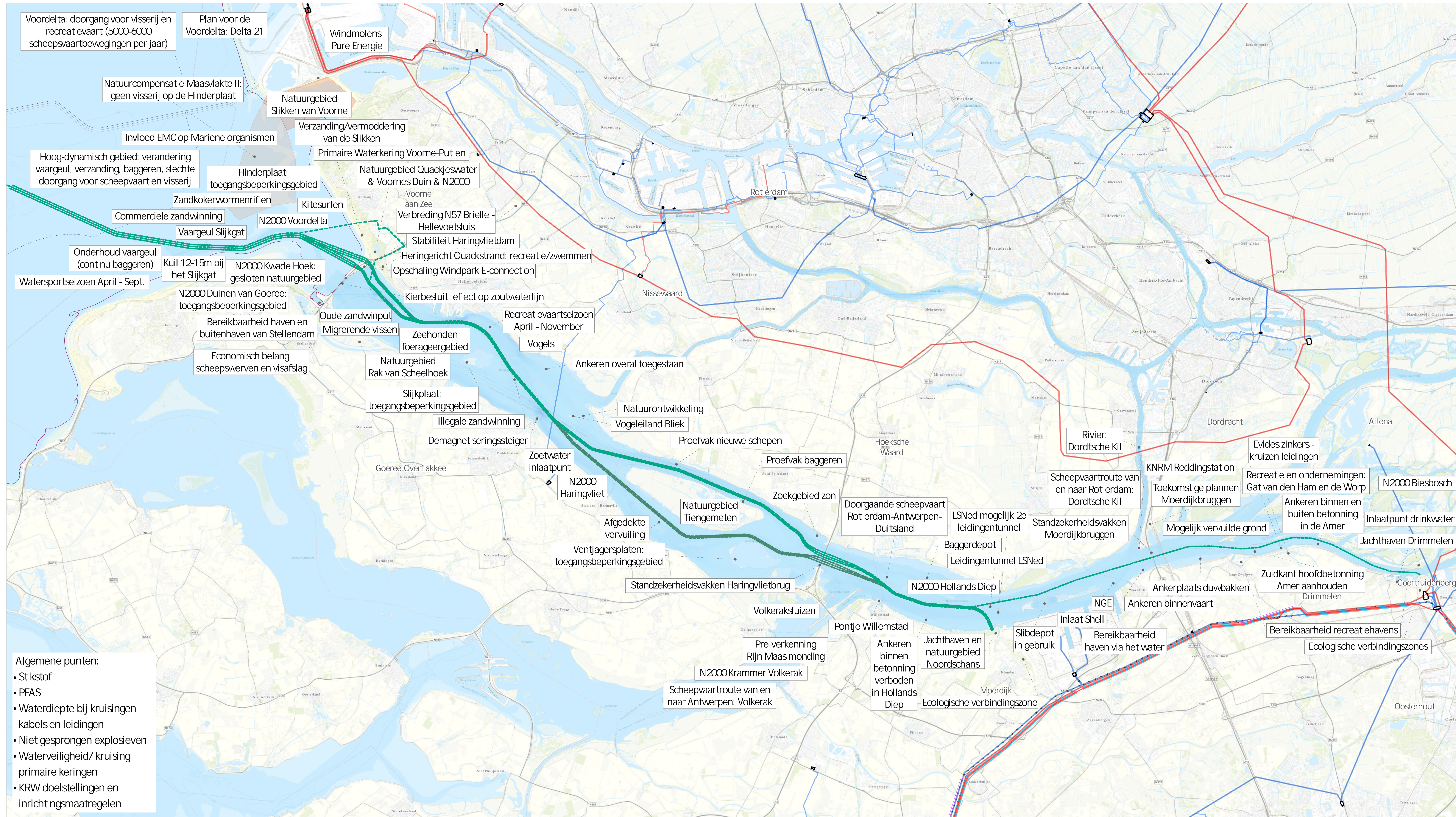
¹⁶ <https://www.gasunie.nl/projecten/waterstofnetwerk-nederland>

Bijlage 3: Aandachtspuntenkaarten

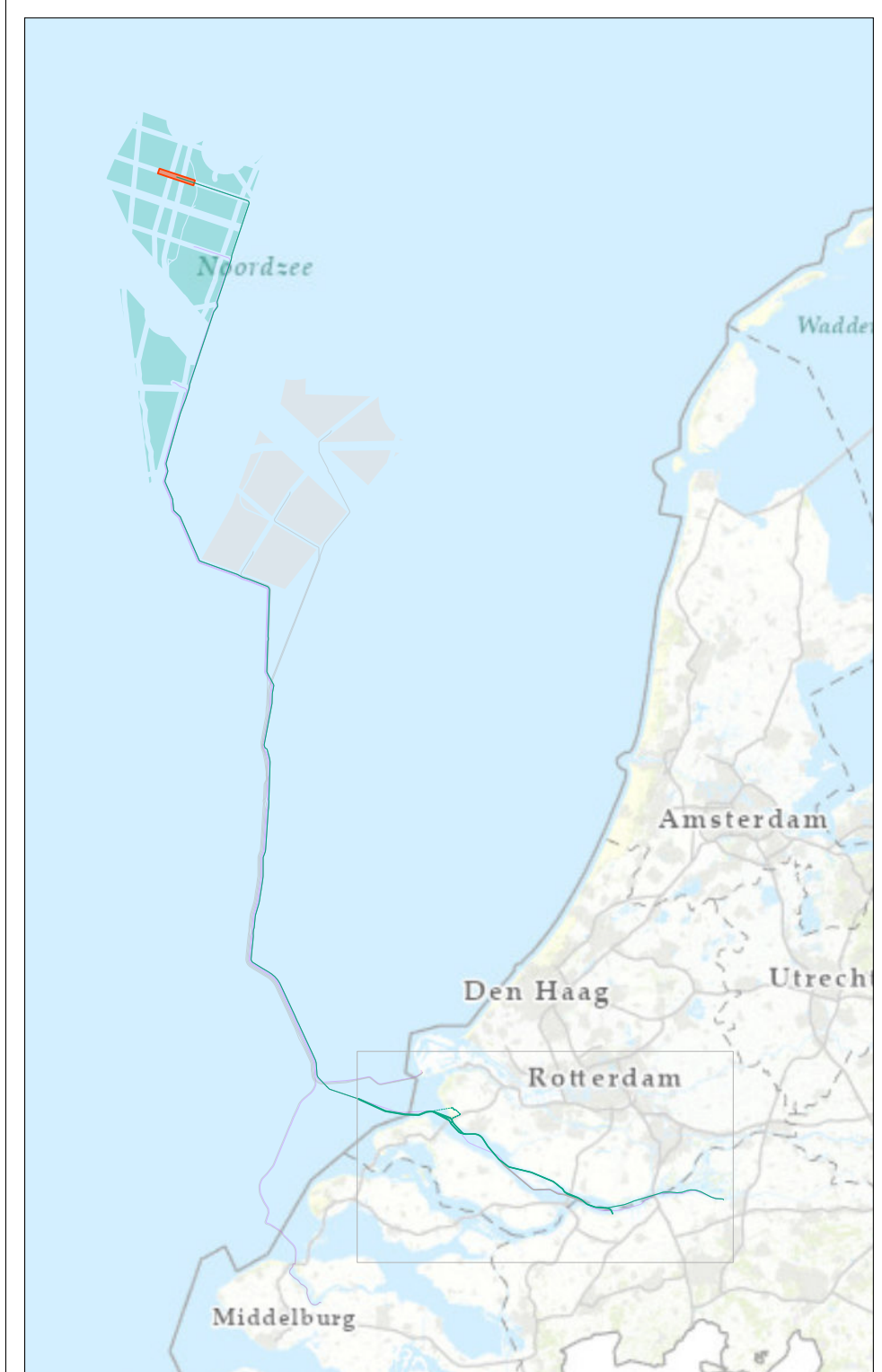
Net op Zee - Nederwiek 3 - Aandachtspuntenkaart binnenwaterroute en Voordelta

- Legenda**
- MER-alternatief 1.0 binnenwater
 - MER-alternatief 1.0 binnenwater (zuiden v Tiengemeten)
 - MER-alternatief 1.0 binnenwater "Opt e D"
 - Bestaand Net
 - 380 kV
 - 150 kV
 - Bestaand hoogspanningsstation
 - Zuid-West 380 kV Oost
 - • Te verwijderen verbinding
 - Nieuwe bovengrondse combi 380 kV / 150 kV
 - Nieuwe bovengrondse solo 380 kV
 - Reconstructie bestaande 380 kV

- Algemene punten:**
- Stofstof
 - PFAS
 - Waterdiepte bij kruisingen kabels en leidingen
 - Niet gesprongen explosieven
 - Waterviligheid/ kruising primaire keringen
 - KRW doelstellingen en inrichtingsmaatregelen

Versie	1.0	Datum	11/05/2023
Status	Concept	Schaal	1:70,000
Auteur	DM-DA-GI	Formaat	A0
Kenmerk	J:\GisData\offshore\Nederwiek3\GIS_PlanNederwiek_3_Naam A0\Legend - Aandachtspuntenkaart 11		

0 1 2 4 Kilometer

Aan deze tekening kunnen geen rechten worden ontleend. © TenneT TSO B.V.

